

[Ragnhild Andersen.]

ikke klart fredag aften; jeg kunne først få det med posten lørdag morgen. Betænkningen, som der ustandselig henvises til i bemærkningerne, er omdelt her i salen 10 minutter over kl. 10 i dag; det har været mig umuligt at få den fra rigsdagens bureau på et tidligere tidspunkt, og jeg tror ikke, det er bureauets skyld. Det vil altså ses, at mulighederne for at trænge ind i disse lovforslags detaljer for mit parti har været og er yderst ringe. De øvrige ordførere, som har stået her før mig, har gennem otte måneder dyrket emnet i den studiekreds, hvortil mit parti ikke har haft adgang. En sådan fremgangsmåde kan man kalde meget, men jeg håber ikke, at nogen vil kalde den demokratisk, og det vil forhåbentlig ikke overraske, at jeg ved forhandlingernes afslutning har til hensigt at forlange lovforslaget henvist til et udvalg af en sådan størrelse, at mit parti kan blive repræsenteret i udvalget.

Lejelovforslaget, som vi behandler i dag, er jo, i alt fald hvad den skematiske opbygning angår, bygget over det lovforslag, som boligminister Kjærboel fremsatte første gang her i tinget den 3. december 1948. Dette lovforslag ophævede som bekendt 1939-skillet mellem gammelt og nyt byggeri, indførte kontrol med al leje, også i det fremtidige byggeri, indførte opsigelsesforbud for alle lejligheder, forbød frivillige overenskomster og ophævede 10 års begrænsningen for anvendelsen af ågerbestemmelserne. Det var et forslag, som vi kommunister, selv med de begrænsninger det havde, og som vi påviste, kunne have givet vore stemmer, men desværre var det ikke alvorligt ment. Man må sige, at den daværende boligminister selv medvirkede til at undergrave lovforslaget ved de grundejervenlige udtalelser, han fra tid til anden fremkom med, medens han sad som minister. Det vil sikkert også huskes, at mit partis daværende ordfører, fru Alvilda Larsen, to år i træk spurgte boligminister Kjærboel, om han var tilhænger af lejeforhøjelse eller ej, uden at det lykkedes hende at vriste noget svar fra ministeren. Hun spurgte ved den lejlighed: „Står og falder boligministeren med sit lejelovforslag?“ I dag kan det fastslås, at det var den socialdemokratiske boligministers forslag, som faldt, medens hr. Kjærboel gik.

Jeg så i avisen i går, at det ærede medlem hr. Kjærboel er blevet medlem af Zoologisk Haves bestyrelse. Jeg håber for de mange små og store dyr derude, at det ærede medlem vil være mere standhaftig i arbejdet

og i sine krav til dyrenes velbefindende, end han har været det i sine krav om lejernes velbefindende. Når man rækker hånden til de grundejervenlige partier her i salen, er det indlysende, at der kun kan komme et for lejerne dårligt resultat ud af det. Det ærede medlem hr. Kjærboel og hans parti har åbenbart ikke haft mod til at erkende, at der både her i tinget og i det andet høje ting formentlig kunne være tilvejebragt den parlamentariske basis for et lejelovforslag, der i langt højere grad end dette ville varetage lejernes interesse. Behøver jeg at minde om, at forlængelsen af lejeloven sidste år i maj måned kun kunne vedtages med radikale, socialdemokratiske og kommunistiske stemmer? Det kan altså lade sig gøre.

Hvad selve lejelovforslaget angår, vil jeg først gøre en bemærkning om den forringelse, som de fem udemokratiske partier foreslår vedrørende lejelovens § 23, vedligeholdelsesbestemmelserne. Denne paragraf har i forvejen været aldeles utilstrækkelig for lejerne, fordi den allerede i den gældende lejelov er gjort fravigelig, hvorved lovens forskrift i de fleste kontrakter er fraveget til ugunst for lejerne. Når man nu siger, at selv i de tilfælde, hvor lovens ord har gyldighed ifølge kontrakt, skal huslejenævnet i fremtiden kunne træffe bestemmelse om, i hvilket omfang udgifterne til vedligeholdelse skal bæres af ejeren, for at et rimeligt udbytte af ejendommen kan sikres ejeren, så er det en klar indrømmelse til grundejerne, som i foråret 1949 klagede over, at domstolene fulgte lovens ord, som påbød grundejerne at overholde deres een gang indgåede vedligeholdelsesforpligtelser. Dengang imødekom boligminister Kjærboel grundejerne så vidt, at han i et cirkulære pålagde de kommunale myndigheder i deres administration af bygge-loven at tage hensyn til de grundejere, der kunne dokumentere, at opfyldelsen af bygge-lovens krav om, at ejendommene skal holdes i en forsvarlig og sømmelig stand, ville bringe dem i økonomiske vanskeligheder.

I maj 1950 udvidede det ærede medlem hr. Thestrup som ordfører for det konservative folkeparti denne henstilling til også at gælde domstolene. Hvis der var nogen mening i det ærede medlems henstilling, kunne den kun forstås som et forlangende om, at domstolene ved afgørelse af vedligeholdelsessager skulle se bort fra lovens § 23, fordi grundejerne ikke havde opnået de af dem krævede lejeforhøjelser.

Formanden for De samvirkende Lejerforeninger, hr. Leth Mouritzen, udsendte samme dag et åbent brev, hvori han spurgte